Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheksas koda)

9. juuli 2020*

Eelotsusetaotlus – Hilinenud maksmisega võitlemine äritehingute puhul – Direktiiv 2011/7/EL – Mõiste „äritehing“ – Teenuste osutamine – Artikli 2 punkt 1 – Üürileping – Perioodilised maksed – Maksegraafik, mille kohaselt võib tasumine toimuda osamaksetena – Artikkel 5 – Ulatus

Kohtuasjas C-199/19,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi (Łódźi kesklinna rajoonikohus, Poola) 24. jaanuari 2019. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 27. veebruaril 2019, menetluses

RL sp. z o.o.

versus

J. M.,

EUROOPA KOHUS (üheksas koda),

koosseisus: koja president S. Rodin, kohtunikud K. Jürimäe ja N. Piçarra (ettekandja),

kohtujurist: G. Hogan,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– J. M., esindaja: *radca prawny* A. Krakowińska,

– Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,

– Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* F. De Luca,

– Euroopa Komisjon, esindajad: K. Mifsud-Bonnici ja Ł. Habiak,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: poola.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta direktiivi 2011/7/EL hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul (ELT 2011, L 48, lk 1) artikli 2 punkti 1 ja artikli 5 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud RL sp. z o.o. ja J. M-i vahelises kohtuvaidluses seoses sellega, et viimane maksis äriruumide tähtajatu üürilepingu alusel üüri koos sellega kaasnevate tasudega 16 korral hilinemisega.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2011/7 põhjendustes 2, 3, 8, 9, 11, 19 ja 22 on märgitud:

„(2) Siseturul tasutakse ettevõtjatevaheliste või ettevõtjate ja riigiasutuste vaheliste kaubatarnete või teenuste osutamise eest enamasti makse tasumise edasilükkamise vormis, millega tarnija või teenuse osutaja annab kliendile arve tasumiseks aega vastavalt sellele, kuidas pooled on kokku leppinud või nagu on märgitud tarnija või teenuse osutaja arvele või nagu on ette nähtud seadusega.

(3) Sageli toimub ettevõtjatevaheliste või ettevõtjate ja riigiasutuste vaheliste äritehingute puhul maksmine hiljem kui lepingus sätestatud või üldiste äritingimustega ette nähtud. Kuigi kaubad on tarnitud või teenused osutatud, tasutakse suur hulk vastavaid arveid määratud tähtpäevast palju hiljem. Hilinenud maksmine avaldab negatiivset mõju likviidsusele ja raskendab ettevõtjate finantsjuhtimist. See mõjutab ka ettevõtjate konkurentsivõimet ja kasumlikkust, sest võlausaldaja peab hilinenud maksmise tõttu otsima rahalisi vahendeid väljastpoolt. […]

[…]

(8) Käesoleva direktiivi reguleerimisala peaks piirduma maksetega, millega tasutakse äritehingute eest. Käesoleva direktiiviga ei tohiks reguleerida tehinguid tarbijatega ega viivitusintresse muudelt maksetelt, näiteks tšekke ja veksleid käsitlevate õigusaktide kohaselt tehtud maksetelt või kahjuhüvitistelt, sealhulgas kindlustushüvitistelt. Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalik arvata välja võlad, mille suhtes rakendatakse maksejõuetusmenetlust, sealhulgas menetlused, mille eesmärk on võla ümberkorraldamine.

(9) Käesoleva direktiiviga tuleks reguleerida kõiki äritehinguid, olenemata sellest, kas need toimuvad eraõiguslike või riigi osalusega ettevõtjate vahel või ettevõtjate ja riigiasutuste vahel […]. Seepärast tuleks käesoleva direktiiviga reguleerida ka kõik peatöövõtjate ning nende tarnijate ja alltöövõtjate vahelised äritehingud.

[…]

(11) Kaupade tarnimine ja teenuste osutamine tasu eest, mille suhtes käesolevat direktiivi kohaldatakse, peaks hõlmama ka riiklike ehitustööde ning üld- või tsiviilehitustööde projekteerimist ja elluviimist.

[…]

(19) Võlausaldajad peavad saama hilinenud maksmisest tulenevate sissenõudmiskulude katmiseks õiglast hüvitist, mis motiveeriks makseviivitustest hoiduma. Sissenõudmiskulude hulka tuleks arvata ka halduskulude sissenõudmine ja hüvitis hilinenud maksmisega seotud sisekulude eest, mille suhtes tuleks käesolevas direktiivis sätestada kindel miinimumsumma, millele võib lisada viivise. […]

[…]

(22) Käesolev direktiiv ei tohiks välistada maksmist osa- või ajatatud maksete teel. Siiski tuleks iga osamakse või makse tasuda kokkulepitud tingimustel ja nende suhtes tuleks kohaldada käesolevas direktiivis sätestatud hilinenud maksmise eeskirju."

4 Direktiivi 2011/7 artikli 1 „Sisu ja reguleerimisala" kohaselt:

„1. Käesoleva direktiivi eesmärk on võidelda hilinenud maksmisega äritehingute puhul, et tagada siseturu nõuetekohane toimimine, edendades seega ettevõtjate ja eelkõige [väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate] konkurentsivõimet.

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõigi maksete suhtes, millega tasutakse äritehingute eest.

3. Liikmesriigid võivad direktiivi reguleerimisalast välja jätta võlad, mille suhtes rakendatakse võlgniku vastu algatatud maksejõuetusmenetlust, sealhulgas menetlused, mille eesmärk on võla ümberkorraldamine."

5 Selle direktiivi artiklis 2 on järgmised määratlused:

„[…]

„1) „äritehingud" – ettevõtjatevahelised või ettevõtjate ja riigiasutuste vahelised tehingud, mille tulemuseks on kaupade tarnimine või teenuste osutamine tasu eest;

[…]

3) „ettevõtja" – organisatsioon, mis ei ole riigiasutus ning mis tegeleb iseseisva majandus- või kutsetegevusega (ka siis, kui sellega tegeleb üks isik);

4) „hilinenud maksmine"– maksmine, mida ei ole tehtud lepingukohase või seadusjärgse maksetähtaja jooksul ning mis vastab artikli 3 lõikes 1 […] kehtestatud tingimustele;

5) „viivis" – seadusjärgne viivis (viivitusintress) või viivis, mille määra suhtes on ettevõtjad eraldi kokku leppinud ning mille suhtes kohaldatakse artiklit 7;

[…]".

6 Direktiivi artikli 3 „Ettevõtjatevahelised tehingud" lõikes 1 on ette nähtud:

„1. Liikmesriigid tagavad, et ettevõtjatevaheliste tehingute puhul on võlausaldajal õigus saada hilinenud maksmise korral viivist ilma vastavat meeldetuletust esitamata, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) võlausaldaja on täitnud oma lepingujärgsed ja õiguspärased kohustused ning

b) võlausaldaja ei ole saanud makstavat summat õigel ajal, välja arvatud juhul, kui võlgnik ei ole viivituse eest vastutav."

7 Sama direktiivi artikkel 5 „Maksegraafikud“ on sõnastatud järgmiselt:

„Käesoleva direktiiviga ei piirata lepinguosaliste õigust leppida asjakohaseid siseriiklikke sätteid järgides kokku maksegraafikutes, mille kohaselt võib tasumine toimuda osamaksetena. Kui sellisel juhul ei maksta mõnd osamakset kokkulepitud kuupäevaks, arvutatakse käesolevas direktiivis sätestatud viivis ja hüvitis üksnes hilinenud summade alusel.“

8 Direktiivi 2011/7 artikli 6 „Võlgade sissenõudmiskulude hüvitamine“ lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et kui artikli 3 […] kohaselt tuleb äritehingute puhul maksta viivist, on võlausaldajal õigus võlgnikult sisse nõuda minimaalne kindel summa 40 eurot.“

Poola õigus

9 8. märtsi 2013. aasta seaduse maksetähtaegade kohta äritehingute puhul (ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych) (terviktekst *Dz. U.* 2019, jrk nr 118; edaspidi „8. märtsi 2013. aasta seadus“) artikli 4 punktis 1 on äritehing määratletud kui „tasu eest kaupade tarnimise või teenuste osutamise leping, mille artiklis 2 nimetatud pooled on sõlminud seoses oma majandustegevusega“.

10 Selle seaduse artikli 7 lõige 1 näeb ette:

„1. Äritehingute puhul, välja arvatud tehingud, mille puhul võlgnik on avalik-õiguslik isik, on võlausaldajal õigus ilma meeldetuletuseta saada seadusjärgset intressi äritehingute hilinemise eest, kui pooled ei ole kokku leppinud kõrgemat intressimäära ajavahemiku eest, mis ulatub rahaliste kohustuste sissenõutavaks muutumise kuupäevast kuni tasumise kuupäevani, kui on kumulatiivselt täidetud järgmised tingimused:

1) võlausaldaja on oma kohustused täitnud;

2) võlausaldaja ei ole saanud makset lepingus määratud tähtaja jooksul.“

11 Selle seaduse artikli 10 lõigetes 1 ja 3 on sätestatud:

„1. Alates päevast, mil võlausaldajal tekkis õigus saada artikli 7 lõikes 1 või artikli 8 lõikes 1 nimetatud intressi, on tal õigus saada võlgnikult ilma meeldetuletuseta 40 euroga võrduv summa Poola zlottides [(PLN)] […] – see summa on mõeldud sissenõudmiskulude hüvitamiseks.

[…]

3. Õigus nõuda lõikes 1 nimetatud summat tekib seoses äritehinguga, kui artikli 11 lõike 2 punktis 2 ei ole sätestatud teisiti.“

12 Sama seaduse artikli 11 lõikes 1 ning lõike 2 punktides 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Äritehingu pooled võivad lepinguga ette näha rahalise hüvitise maksmise osade kaupa vastavalt maksegraafikule, tingimusel et maksegraafiku koostamine ei ole võlausaldaja suhtes ilmselgelt ebaõiglane.

2. Kui tehingu pooled on lepingus kinnitanud, et rahalist hüvitist makstakse osade kaupa, siis on õigus nõuda:

1) artikli 7 lõikes 1 või artikli 8 lõikes 1 nimetatud intressi,

2) artikli 10 lõikes 1 nimetatud summat ja artikli 10 lõikes 2 nimetatud hüvitist tegelike sissenõudmiskulude eest iga tasumata osa suhtes.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

13 RL ja J. M. sõlmisid 15. jaanuaril 2011 tähtajatu üürilepingu Łódźis (Poola) asuvate äriruumide kohta. Lepingu kohaselt on J. M. kohustatud üürnikuna tasuma üürileandjale RLile igakuist üüri ja hooldustasu, mis vastab hoone korrashoiukuludele, iga kuu 10. päevaks. Selle lepingu alusel maksis J. M. RSile üüri tagatisraha 984 Poola zlotti (PLN) (ligikaudu 229 eurot).

14 Eelotsusetaotlusest nähtub, et ajavahemikul 2015. aasta septembrist kuni 2017. aasta detsembrini tasus J. M. üüri hilinemisega 16 kuu eest. Seepärast saatis RL talle raamatupidamisarve summas 2751,30 Poola zlotti (ligikaudu 640 eurot), mille sisse oli arvestatud 16 korda Poola zlottides 40 euro suurune hüvitis hilinenud maksmise eest, ning teatise, mis puudutas selle nõude osalist tasaarvestamist üüri tagatisrahast tuleneva J. M-i nõudega RLi vastu. Tasaarvestuse järel oli RLi nõude summa 1767,30 Poola zlotti (ligikaudu 411 eurot).

15 Eelotsusetaotluse esitanud kohtule 10. aprillil 2018 esitatud hagiga taotles RL maksekäsu andmist J. M-i suhtes. Taotlus rahuldati.

16 J. M. esitas maksekäsule vastuväite ning vastuhagi üüri tagatisraha ja viivitusintressi nõudes, väites, et 8. märtsi 2013. aasta seadus, millega võeti üle direktiiv 2011/7, ei ole üürilepingu suhtes kohaldatav. Tegemist ei ole äritehinguga selle direktiivi artikli 2 punkti 1 tähenduses, kuna selle tulemuseks ei ole kauba tarnimine või teenuse osutamine, vaid asja üleandmine ajutiseks kasutamiseks tasu eest.

17 Selles kontekstis otsib eelotsusetaotluse esitanud kohus esimesena vastust küsimusele, kas ettevõtjate vahel sõlmitud üürilepingut võib pidada „äritehinguks“, mille tulemuseks on kaupade tarnimine või teenuste osutamine tasu eest direktiivi 2011/7 artikli 2 punkti 1 tähenduses. Ta toob esiteks esile, et neid mõisteid ei ole direktiivis määratletud, ja teiseks, et Poola õiguskirjanduses tõlgendatakse neid erinevalt.

18 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul viib mõiste „äritehing“ grammatiline ja süstemaatiline tõlgendamine küll järeldusele, et see mõiste ei hõlma üürilepinguid, ent mõiste „funktsionaalne“ tõlgendamine seevastu räägib nende lepingute direktiivi 2011/7 kohaldamisalasse kuulumise poolt.

19 Teisena, kui sellele küsimusele tuleks vastata jaatavalt, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas direktiivi 2011/7 artikli 5 esimest lauset, mis annab pooltele õiguse kokku leppida maksegraafikus, mille kohaselt võib tasumine toimuda osamaksetena, tuleb tõlgendada nii, et see puudutab üksnes ühekordse maksekohustusega äritehinguid, kuigi selline makse võib olla jaotatud osamakseteks, ning seega välistab see äritehingud, mille puhul tuleb eelnevalt kindlaks määratud ajavahemike järel tasuda perioodilisi makseid nagu igakuine üür üürilepingu alusel.

20 Neil asjaoludel otsustas Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi (Łódźi kesklinna rajoonikohus, Poola) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi 2011/7 artikli 2 [punkti 1], mis on Poola õiguskorda üle võetud [8. märtsi 2013. aasta seaduse] artikli 4 lõikega 1, tuleb tõlgendada nii, et tehingutena, mille tulemuseks on kauba tarnimine või teenuse osutamine tasu eest (äritehingud), tuleb käsitada ka lepinguid, mille põhikohustuse täitmine seisneb asja ajutiseks kasutamiseks andmises tasu eest (näiteks üürileping)?

2. Kui vastus eespool esitatud küsimusele on jaatav, siis kas direktiivi 2011/7 artiklit 5, mis on Poola õiguskorda üle võetud 8. märtsi 2013. aasta seaduse artikli 11 lõikega 1, tuleb tõlgendada nii, et äritehingu poolte poolt niisuguse maksegraafiku kokkuleppimisena, mille kohaselt võib tasumine toimuda osamaksetena, tuleb käsitada ka kokkulepet rahalise kohustuse perioodilise täitmise kohta võlgniku poolt, sealhulgas lepingu sõlmimise korral määramata ajaks?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

21 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas direktiivi 2011/7 artikli 2 punkti 1 tuleb tõlgendada nii, et leping, mille põhiteenus seisneb kinnisasja üleandmises ajutiseks kasutamiseks tasu eest, nagu äriruumide üürileping, kujutab endast äritehingut selle sätte tähenduses ja kuulub seega selle direktiivi esemelisse kohaldamisalasse.

22 Sellega seoses tuleb kõigepealt osundada direktiivi 2011/7 artikli 1 lõiget 2, mille kohaselt kohaldatakse seda direktiivi kõigi maksete suhtes, millega tasutakse „äritehingute“ eest, ja et see mõiste on määratletud direktiivi 2011/7 artikli 2 punktis 1 kui „ettevõtjatevahelised või ettevõtjate ja riigiasutuste vahelised tehingud, mille tulemuseks on kaupade tarnimine või teenuste osutamine tasu eest“. Viimati nimetatud sätet tuleb tõlgendada koostoimes direktiivi põhjendustega 8 ja 9, millest nähtub, et see hõlmab kõiki makseid, millega tasutakse äritehingute eest, sealhulgas eraettevõtjate vahelisi tehinguid, välja arvatud tarbijatega tehtud tehingud ja muud liiki maksed (vt selle kohta 28. novembri 2019. aasta kohtuotsus KROL, C-722/18, EU:C:2019:1028, punkt 31).

23 Sellest järeldub, et direktiivi 2011/7 artikli 1 lõikes 2 koostoimes artikli 2 punktiga 1 on direktiivi kohaldamisala määratletud väga laialt (vt selle kohta 28. novembri 2019. aasta kohtuotsus KROL, C-722/18, EU:C:2019:1028, punkt 32).

24 Direktiivi 2011/7 artikli 2 punktis 1 on sätestatud kaks tingimust selleks, et tehing kuuluks mõiste „äritehingud“ alla selle sätte tähenduses. Esiteks peab see olema sõlmitud kas ettevõtjate vahel või ettevõtjate ja riigiasutuste vahel ning teiseks peab selle tulemuseks olema kaupade tarnimine või teenuste osutamine tasu eest.

25 Mis puudutab esimest tingimust, siis tuleb märkida, et mõiste „ettevõtja“ on direktiivi 2011/7 artikli 2 punktis 3 määratletud kui „organisatsioon, mis ei ole riigiasutus ning mis tegeleb iseseisva majandus- või kutsetegevusega (ka siis, kui sellega tegeleb üks isik)“.

26 Põhikohtuasjas on selge, et RL, mis on osaühing, on „ettevõtja“ selle direktiivi artikli 2 punkti 3 tähenduses. Seevastu ei nähtu eelotsusetaotlusest selgelt, kas J. M., sõlmides äriruumide üürilepingu RLiga, tegutses organisatsioonina, mis tegeles iseseisva majandus- või kutsetegevusega, ja seega on ta ka „ettevõtja“. Asjaolu, et üürilepingu esemeks olevad ruumid on mõeldud kutsealaseks kasutamiseks, viitab sellele. Liikmesriigi kohtu ülesanne on siiski teha selles küsimuses vajalik kontroll.

27 Mis puudutab direktiivi 2011/7 artikli 2 punktis 1 nimetatud teist tingimust, siis direktiiv ei sisalda mõistete „kaupade tarnimine“ ja „teenuste osutamine“ määratlust ega viita ka nende määratlemiseks liikmesriikide õigusele. Neil asjaoludel tuleb neid mõisteid kogu Euroopa Liidus tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt, arvestades liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõudeid seoses võrdsuse põhimõttega. Need mõisted on seega liidu õiguse autonoomsed mõisted, mille tähendust ei saa kindlaks määrata liikmesriikide õiguses tuntud mõistete või riigi tasandil käibivate liigituste alusel, vaid arvestades neid ette nägeva sätte sõnastust, konteksti ja eesmärke (vt selle kohta 29. septembri 2015. aasta kohtuotsus Gmina Wrocław, C-276/14, EU:C:2015:635, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).

28 Mis puudutab esimesena direktiivi 2011/7 artikli 2 punkti 1 sõnastust, siis see üksi ei võimalda kindlaks teha, kas leping, mille põhiteenus seisneb kinnisasja üleandmises ajutiseks kasutamiseks tasu eest, nagu äriruumide üürileping, tähendab „kaupade tarnimist“ või „teenuste osutamist“ selle sätte tähenduses.

29 Tuleb siiski märkida, et Euroopa Kohus selgitas 15. detsembri 2016. aasta kohtuotsuses Nemec (C-256/15, EU:C:2016:954, punkt 33), et majandustegevusega seotud tehing võib kuuluda mõiste „äritehing“ alla direktiivi 2011/7 artikli 2 punkti 1 tähenduses, tingimusel et tehingu sooritanud isik tegutseb „ettevõtjana“ selle direktiivi artikli 2 punkti 3 tähenduses. Siit järeldub, et leping, mille põhiteenus seisneb kinnisasja üleandmises ajutiseks kasutamiseks tasu eest, nagu äriruumide üürileping, võib kujutada endast „kaupade tarnimist“ või „teenuste osutamist“ selle sätte tähenduses.

30 Mis puudutab teisena direktiivi 2011/7 normatiivset konteksti, siis tuleb märkida, et see direktiiv, mis on vastu võetud ELTL artikli 114 alusel, kuulub liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise raamidesse, mille eesmärk on siseturu rajamine ja toimimine hilinenud maksmise vastu võitlemise valdkonnas sellel turul. Seega tuleb direktiivi 2011/7 artikli 2 punktis 1 kasutatud mõisteid „kaupade tarnimine“ ja „teenuste osutamine“ või ka mõistet „äritehingud“ tõlgendada lähtuvalt EL toimimise lepingu sätetest, mis käsitlevad kaupade ja teenuste vaba liikumist vastavalt selle artiklitele 34, 56 ja 57, ning neid põhivabadusi tõlgendavast Euroopa Kohtu praktikast.

31 Sellega seoses tuleb osundada ELTL artiklit 57, mille sõnastuse kohaselt mõistetakse „teenustena“ tavaliselt tasulist tegevust niivõrd, kuivõrd see ei ole reguleeritud kaupade, kapitali ja isikute vaba liikumist käsitlevate sätetega. Selle artikli teises lõigus on näitena loetletud teatavad „teenuste“ mõiste alla kuuluvad tegevused, nende hulgas kaubanduslik tegevus.

32 Sellest tuleneb, et EL toimimise leping annab mõistele „teenus“ laia määratluse, mistõttu see hõlmaks mis tahes teenust, mis ei kuulu muude põhivabaduste kohaldamisalasse, eesmärgiga mitte välistada majandustegevust põhivabaduste kohaldamisalast (vt selle kohta 3. oktoobri 2006. aasta kohtuotsus Fidium Finanz, C-452/04, EU:C:2006:631, punkt 32).

33 Euroopa Kohus on sellega seoses juba täpsustanud, et kinnisasja üürileandmine kujutab endast tasu eest osutatavat teenust ELTL artikli 57 tähenduses, ilma et selline kvalifitseerimine oleks vastuolus asjaoluga, et teenus kestab mitu aastat (vt selle kohta 26. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus Schmelz, C-97/09, EU:C:2010:632, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).

34 Võttes arvesse ELTL artiklis 57 ette nähtud mõiste „teenus“ laia määratlust, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus, tähendab selline üürileping, mille põhiteenus seisneb kinnisasja üleandmises tasu eest, kuid omandiõigust üle andmata, et seda kasutataks kindlaksmääratud ajavahemikul või tähtajatult, nagu äriruumide üürileping, „teenuste“ osutamist ELTL artikli 57 tähenduses. Seda silmas pidades võib niisuguse lepinguga ette nähtud tehingu tulemuseks olla „teenuste osutamine“ direktiivi 2011/7 artikli 2 punkti 1 tähenduses.

35 Seda tõlgendust kinnitab kolmandana direktiivi 2011/7 eesmärk, milleks artikli 1 lõike 1 kohaselt on võidelda hilinenud maksmisega äritehingute puhul, et tagada siseturu nõuetekohane toimimine, edendades seega ettevõtjate ja eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõimet. Nagu nähtub direktiivi põhjendusest 3, avaldab hilinenud maksmine negatiivset mõju ettevõtjate likviidsusele, raskendab finantsjuhtimist ning kahjustab ka ettevõtjate konkurentsivõimet ja kasumlikkust, kuna nad peavad hilinenud maksmise tõttu otsima rahalisi vahendeid väljastpoolt.

36 Direktiivi 2011/7 selline tõlgendus, et üürilepingud ei tähenda „teenuste osutamist“ ega kuulu mõiste „äritehingud“ alla selle direktiivi artikli 2 punkti 1 tähenduses ega seega direktiivi esemelisse kohaldamisalasse, ei vastaks sellele eesmärgile, kuna jätaks kõik äriruumide üürilepingud sellest kaitsealast välja. Seda järeldust kinnitab direktiivi 2011/7 põhjendus 9, mille kohaselt kohaldatakse seda direktiivi „kõigi“ äritehingute suhtes, olenemata sellest, kas need toimuvad eraõiguslike või riigi osalusega ettevõtjate vahel või ettevõtjate ja riigiasutuste vahel.

37 Seda järeldust ei lükka ümber direktiivi 2011/7 põhjendused 2 ja 11.

38 Esiteks tuleneb selle direktiivi põhjendusest 2 küll, et ettevõtjatevaheliste või ettevõtjate ja riigiasutuste vaheliste kaubatarnete või teenuste osutamise eest tasutakse enamasti makse tasumise edasilükkamise vormis, samas kui – nagu rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus – asjade üürileandmise raames tehtavaid tehinguid ei tehta makse tasumise edasilükkamise vormis. Kuna aga direktiivi 2011/7 artikli 1 lõike 2 ja artikli 2 punkti 1 sõnastuses ei ole mainitud tingimust, mille kohaselt peab kauba tarnimise või teenuste osutamise eest tasumine toimuma makse tasumise edasilükkamise vormis, siis ei saa nende sätete kohaldamisele sellist tingimust seada.

39 Teiseks ei saa direktiivi 2011/7 põhjenduses 11 sisalduvat sõnaselget märkust, et riiklike ehitustööde ning üld- või tsiviilehitustööde projekteerimine ja elluviimine kuulub mõistete „kaupade tarnimine“ või „teenuste osutamine“ alla selle direktiivi artikli 2 punkti 1 tähenduses ja seega ka direktiivi esemelisse kohaldamisalasse, tõlgendada *a contrario* nii, et üürilepingutega seotud tehingud on välistatud.

40 Esiteks ei sisalda direktiiv 2011/7 loetelu eri liiki lepingutest, mille tulemuseks on direktiivi artikli 2 punktis 1 nimetatud „kaupade tarnimine“ või „teenuste osutamine“. Teiseks ei kuulu üürilepingud tehingute ja maksete hulka, mis tehakse valdkondades, mis direktiivi 2011/7 põhjenduse 8 kohaselt ei kuulu selle direktiivi kohaldamisalasse.

41 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2011/7 artikli 2 punkti 1 tuleb tõlgendada nii, et leping, mille põhiteenus seisneb kinnisasja üleandmises ajutiseks kasutamiseks tasu eest, nagu äriruumide üürileping, kujutab endast äritehingut, mille tulemuseks on teenuste osutamine selle sätte tähenduses, tingimusel et see on ettevõtjatevaheline või ettevõtjate ja riigiasutuste vaheline tehing.

Teine küsimus

42 Teist küsimust tuleb mõista nii, et sellega soovitakse sisuliselt selgitust, kas siis, kui tähtajaline või tähtajatu leping, milles on ette nähtud perioodilised maksed eelnevalt kindlaks määratud ajavahemike järel, näiteks äriruumide üürilepinguga seotud igakuine üür, kuulub direktiivi 2011/7 esemelisse kohaldamisalasse kui äritehing, mille tulemuseks on teenuste osutamine tasu eest direktiivi artikli 2 punkti 1 tähenduses, tuleb direktiivi artiklit 5 tõlgendada nii, et selleks, et selle lepingu alusel võiks juhul, kui mõnd osamakset ei ole makstud kokkulepitud kuupäevaks, tekkida õigus nõuda direktiivi artiklis 3 ja artiklis 6 ette nähtud intressi ja hüvitist, peab olema tegemist artikli 5 tähenduses lepinguga, millega lepitakse kokku maksegraafikutes, mille kohaselt võib tasumine toimuda osamaksetena.

43 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et direktiivi 2011/7 artikli 5 sõnastuse kohaselt ei piira see direktiiv lepinguosaliste õigust leppida omavahel kokku maksegraafikutes, mille kohaselt võib tasumine toimuda osamaksetena, kui kohaldatavatest riigisisestest õigusnormidest ei tulene teisiti. Kui sellisel juhul ei maksta mõnd osamakset kokkulepitud kuupäevaks, arvutatakse selles direktiivis sätestatud viivis ja hüvitis üksnes hilinenud summade alusel. Direktiivi põhjenduses 22 on märgitud, et direktiiv ei tohiks välistada maksmist osa- või ajatatud maksete teel, ja täpsustatud, et iga osamakse või makse tuleks siiski tasuda kokkulepitud tingimustel ja nende suhtes tuleks kohaldada selles direktiivis sätestatud hilinenud maksmise eeskirju.

44 Sellest tuleneb, et direktiivi 2011/7 artikli 5 eesmärk ei ole piiritleda direktiivi esemelist kohaldamisala, jättes sellest kohaldamisalast välja lepingud, mis ei seisne ühekordses soorituses, vaid täpsustada, et see direktiiv ei takista maksmist osa- või ajatatud maksete teel, olenemata sellest, kas asjaomastes lepingutes on ette nähtud ühekordne makse või perioodilised maksed ette kindlaks määratud korrapäraste ajavahemike järel.

45 Teiseks tuleb märkida, et ettevõtjatevaheliste äritehingute puhul tuleb tasuda direktiivi 2011/7 artiklis 3 ette nähtud viivist, kui selle artikli lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud. Selleks on nõutav, et võlausaldaja oleks täitnud oma lepingulised ja õiguspärased kohustused ning et ta ei oleks saanud makstavat summat õigel ajal, välja arvatud juhul, kui võlgnik ei ole viivituse eest vastutav. See säte ei sea hilinenud maksmise eest viivitusintressi nõudmise õigust seega sõltuvusse tingimusest, et perioodiliste maksetega lepingu korral oleks pooled kokku leppinud maksegraafikus, mille kohaselt võib tasumine toimuda osamaksetena vastavalt direktiivi 2011/7 artiklile 5.

46 Samuti tuleneb direktiivi 2011/7 artiklist 6, et ettevõtjatevaheliste äritehingute puhul on sissenõudmiskulude hüvitamist õigus nõuda üksnes siis, kui artikli 3 kohaselt tuleb maksta ka viivist. Seega juhul, kui leping näeb ette perioodilised maksed, ei sõltu see õigus mingil juhul tingimusest, et äritehingu pooled oleks kokku leppinud maksegraafikus, mille kohaselt võib tasumine toimuda osamaksetena vastavalt direktiivi 2011/7 artiklile 5.

47 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et siis, kui tähtajaline või tähtajatu leping, milles on ette nähtud perioodilised maksed eelnevalt kindlaks määratud ajavahemike järel, näiteks äriruumide üürilepinguga seotud igakuine üür, kuulub direktiivi 2011/7 esemelisse kohaldamisalasse kui äritehing, mille tulemuseks on teenuste osutamine tasu eest direktiivi artikli 2 punkti 1 tähenduses, tuleb direktiivi artiklit 5 tõlgendada nii, et selleks, et selle lepingu alusel võiks juhul, kui mõnd osamakset ei ole makstud kokkulepitud kuupäevaks, tekkida õigus nõuda direktiivi artiklis 3 ja artiklis 6 ette nähtud intressi ja hüvitist, ei pea tingimata olema tegemist artikli 5 tähenduses lepinguga, millega lepitakse kokku maksegraafikutes, mille kohaselt võib tasumine toimuda osamaksetena.

Kohtukulud

48 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (üheksas koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta direktiivi 2011/7/EL hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul artikli 2 punkti 1 tuleb tõlgendada nii, et leping, mille põhiteenus seisneb kinnisasja üleandmises ajutiseks kasutamiseks tasu eest, nagu äriruumide üürileping, kujutab endast äritehingut, mille tulemuseks on teenuste osutamine selle sätte tähenduses, tingimusel et see on ettevõtjatevaheline või ettevõtjate ja riigiasutuste vaheline tehing.**

2. **Kui tähtajaline või tähtajatu leping, milles on ette nähtud perioodilised maksed eelnevalt kindlaks määratud ajavahemike järel, näiteks äriruumide üürilepinguga seotud igakuine üür, kuulub direktiivi 2011/7 esemelisse kohaldamisalasse kui äritehing, mille tulemuseks on teenuste osutamine tasu eest direktiivi artikli 2 punkti 1 tähenduses, tuleb direktiivi artiklit 5 tõlgendada nii, et selleks, et selle lepingu alusel võiks juhul, kui mõnd osamakset ei ole makstud kokkulepitud kuupäevaks, tekkida õigus nõuda direktiivi artiklis 3 ja artiklis 6 ette nähtud intressi ja hüvitist, ei pea tingimata olema tegemist artikli 5 tähenduses lepinguga, millega lepitakse kokku maksegraafikutes, mille kohaselt võib tasumine toimuda osamaksetena.**

Allkirjad